

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.

ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

Гаджисв А. М.

студент 1-го курсу магістратури
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

СОФТ СКІЛЛС НАВИЧКИ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ АДВОКАТА

Розвиток м'яких навичок, або так званих у дослівному перекладі з англійської мови «soft skills», є критично важливим для успішного лідерства тих, хто працює в різних сферах, а особливо у сфері адвокатури. Хоча hard skills (тобто знання законодавства, досвід у юриспруденції) є необхідними, м'які навички виділяють фахівця серед конкурентів і є допоміжними в побудуванні довірливих стосунків з тими, з ким адвокат працює і є ключовими складовими його професійної етики. Адвокатура не існує поза людським фактором, вона складається з різних способів взаємодії, та комунікаційних процесів, які пов'язують, спрямовують та регулюють відносини в цій сфері.

Комунікація (від латинського communico — роблю спільним, з'єдную, спілкуюся) передбачає певну інформацію, думку, емоції, почуття, що передаються від людини до людини, від одного покоління до іншого, тобто вона являє собою специфічну форму взаємодії та спілкування між людьми в процесі їхньої спільної діяльності. Юридична комунікація в свою чергу — це цілеспрямований процес обміну інформацією між учасниками правових відносин, який відбувається в усній та письмовій формі під час створення, тлумачення та застосування правових норм. Вона включає в себе передачу правових знань, створення професійних контактів, що регулюються правовими процедурами, та забезпечення взаємодії для досягнення правових цілей, як-от захист прав клієнта. Як вважає О. Сібільова, «адвокату потрібен певний баланс hard- і soft-skills, адже те, як вони взаємодіють з оточенням, важливе не менше за компетенцію» [1]. Як уже зазначалося, діяльність будь-якого юриста, в тому числі адвоката, у більшості випадків тісно пов'язана з постійною взаємодією з різними людьми — клієнтами, суддями, прокурорами, колегами тощо. Для кожної з цих груп потрібен індивідуальний підхід і відповідна модель спілкування. Наприклад, юристи системи безоплатної правничої допомоги переважно працюють із вразливими категоріями населення — дітьми, внутрішньо переміщеними особами, учасниками війни та їхніми родинами, постраждалими від насильства чи торгівлі людьми. Тому для ефективного спілкування з такими клієнтами необхідно володіти спеціальними комунікативними техніками, зокрема активно слухати, виявляти емпатію та уточнювати очікування. Як слушно зазначав

М. Подолін, «коли клієнт відчуває щиру емпатію з боку юриста, він стає більш відкритим і довірливим, що підвищує ефективність надання правової допомоги, полегшує співпрацю та робить її приємною для обох сторін» [2].

Також цілком обґрунтовано, що в професійній діяльності адвоката провідну роль відіграє реконструктивна діяльність, під час якої реалізуються такі якості правозахисника, як хороша пам'ять, аналітичне й синтетичне мислення, а також уява. Виходячи з цього, у комунікативній діяльності адвоката можна виокремити два ключові аспекти: 1) встановлення психологічного контакту з клієнтом та 2) налагодження психологічного контакту із судом та іншими учасниками судового процесу [3].

Ще одним важливим елементом вмінь адвоката-фахівця у якості софт-скіллу є ораторське мистецтво. Адвокат, перш за все — це особа публічна, яка весь час має спілкуватися і знаходити потрібні слова для вираження своїх думок і позиції у справі. Саме тому, аби підвищити престиж адвокатської діяльності, вважаємо за необхідне, аби кожен адвокат поряд із вивченням норм права вивчав також і основи ораторського мистецтва. Ораторське мистецтво, або риторика, є важливим інструментом у роботі адвоката, адже сприяє успішному та ефективному виступу в різних аспектах професійної діяльності — під час судових засідань, консультацій із клієнтами, ведення ділових переговорів, а також у процесі підготовки процесуальних документів [4]. Мова адвоката має бути чіткою, зрозумілою та лаконічною — саме в цьому полягає справжнє мистецтво красномовства. Щоб удосконалити свої риторичні навички та стати впевненим оратором, необхідно дотримуватися певних принципів і розвивати відповідні якості: прагнення до істини, повагу до слухачів, ясність мислення та викладу матеріалу, уміння логічно доводити й аргументувати, широкий кругозір і багатий словниковий запас, активну участь у дебатах і дискусіях, а також уміння контролювати емоції та долати страх.

Крім того, чимало важливим, й навіть часом необхідним для професійної етики адвоката сьогодення є вміння вчасно встигати за розвитком сучасних технологій. В повсякденній трудовій діяльності юристів усе менше місця займають папір, а на зміну канцелярським засобам приходять технічні. Як вважає Х. Родрігез, «щоб підтримувати необхідні знання та навички, юрист повинен бути в курсі змін у законодавстві та його практиці, включаючи переваги та ризики, пов'язані з відповідними технологіями» [5]. В цьому аспекті, важливими є вміння юриста, в тому числі й адвоката, користуватись електронними реєстрами, базами даних тощо та іншими засобами, що забезпечують електронний документообіг. Адвокати щодня мають справу з великими обсягами документів, свідчень, доказів та іншої

важливої інформації. Використання ІТ-інструментів дає змогу зручно зберігати, систематизувати та швидко знаходити потрібні дані. Крім того, електронний обмін інформацією забезпечує оперативну та ефективну комунікацію з клієнтами, колегами й іншими учасниками процесу безпосередньо зі смартфона чи комп'ютера.

Звісно, наведений перелік умінь і навичок не є вичерпним, однак саме ці компетенції становлять фундамент професійної діяльності адвоката. Їх важливо не лише опанувати, а й постійно вдосконалювати протягом усього життя. Саморозвиток є критично важливим для адвоката, оскільки він забезпечує відповідність сучасним вимогам, конкурентоспроможність на ринку праці та адаптивність до змін.

Список використаної літератури

1. Сібільова О. У професії юриста діє принцип, за яким якщо ти спинився, то вже запізнився. *НААУ*. 2021 р. URL: <https://unba.org.ua/publications/6825-u-profesii-yurista-die-princip-za-yakim-yaksho-ti-spinivsyia-to-vzhe-zapiznivsyia.html> (останнє звернення: 27.10.2025).
2. Подолін М. Цінність soft skills: що важливо для роботи юриста. *Всеукраїнське професійне юридичне видання «Юридична газета»*, 2024 р. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/cinnist-soft-skills-shcho-vazhливо-dlya-roboti-yurista.html> (останнє звернення: 27.10.2025).
3. Заяць О. С. Іntenціональний аналіз професійної адвокатської діяльності: філософсько-правовий дискурс. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису». ХУУП ім. Леоніда Юзькова, Хмельницький 2022 р., 540 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/6176/1/diss%20%D0%97%D0%B0%D1%8F%D1%86%D1%8C.pdf> (останнє звернення: 27.10.2025).
4. Костира І. В., Петренко В. О. Роль риторики для майбутніх юристів. *Лідери XXI століття. Формування особистості харизматичного лідера на основі гуманітарних технологій* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 27–28 вересня 2018 р. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. С. 7–9. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/196141198.pdf> (останнє звернення: 27.10.2025).
5. Artificial Intelligence (AI) and the Practice of Law Xavier Rodriquez 24 Sedona Conf. J. 783 (2023). Copyright 2023, The Sedona Conference. P. 3. URL: https://www.thesedonaconference.org/sites/default/files/meeting_paper/8-3_AI%2520and%2520Practice%2520of%2520Law_0.pdf (останнє звернення: 27.10.2025).

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент ***Кіслиця Ірина Олександрівна***

Бандурова В. С.

Етичні стандарти щодо адвоката: проблеми дотримання
та дисциплінарна практика 410

Баран А. С.

Професійна етика адвоката та медіатора: зміст
та співвідношення 414

Вареник В. О.

Адвокатська таємниця як основа професійної етики
та гарантія права на захист 418

Горовий В. С.

Професійна етика адвоката як моральний орієнтир сучасної
правової держави 420

Гаджисв А. М.

Софт скілс навички як складова професійної етики адвоката . . . 423

Гринюк К. О.

Етика адвоката в контексті відносин з клієнтом 426

Гудзюк Ю. Б.

Професійна етика адвоката у справах, пов'язаних
із корупцією 428

Джигирей В. В.

Етичні аспекти поведінки адвоката у судовому засіданні 432

Дмитрук Д. О.

Порушення принципу уникнення конфлікту інтересів
як підстава притягнення до дисциплінарної відповідальності . . . 436

Долженко Ю. В.

Проблема дотримання адвокатської етики у змагальному
процесі 439

Донець К. О.

Адвокатська таємниця: правові та моральні аспекти
збереження конфіденційності 443

Заборська К. А.

Ефективність адвокатської діяльності крізь призму довіри
клієнта та професійної етики 446

Загнітко А. В.

Конфлікт інтересів в адвокатській діяльності: етичні виклики
та шляхи їх подолання 449